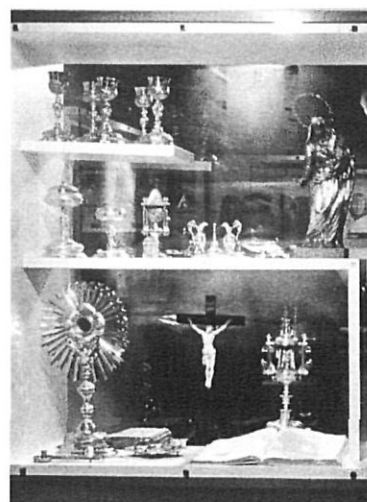

Polèmica a Sant Joan de les Abadesses

Parrerament han aparegut arreu agres polèmiques a l'entorn del patrimoni artístic. Es debat sobre on s'ha d'exhibir aquest patrimoni, sobre la seva titularitat, la funció dels museus i els seus plans directors, i tota una llarga llista de temes... Ni és un fenomen català ni és un fenomen nou. Exemples trobaríem en èpoques passades de semblants mogudes tant aquí com més enllà de les nostres fronteres.

A la comarca del Ripollès d'uns anys ençà ha crescut l'interès pel patrimoni artístic. Lluny queden aquelles èpoques d'aprofitats marxants d'art que per pocs diners despullaren els altars de les nostres esglésies tot abusant de la ingenuïtat de rectors i feligresos. Avui els pobles estimen el seu patrimoni. Hi ha hagut un progrés ben lloable, que cal protegir i esperonar.

La política patrimonial de la parròquia de Sant Joan de les

Abadesses és una bona prova del creixent respecte i valoració del patrimoni artístic. Des de l'any 1976 hi funciona un petit museu on el visitant pot admirar l'art que al llarg dels segles es creà per a les diverses esglésies santjoanines. No manquen, doncs, motius de satisfacció als santjoanins, que només es veuen frustrats pel fet de no poder reunir en el seu museu allò que podríem anomenar «les joies de la corona», nou peces, alguna d'elles d'un valor excepcional, que un dia van marxar al Museu Episcopal de Vic i que no han tornat.

Per aquest motiu la parròquia de Sant Joan fa uns anys que està en negociació silenciosa amb els responsables del museu episcopal de Vic. El fracàs d'aquestes gestions i la consciència de ser víctimes de la intransigència del Bisbat ha dut la parròquia de Sant Joan a denunciar el fet a l'opinió pública i a endegar una campanya en pro del retorn d'aquestes peces. Mai com fins ara tot un poble no havia arribat al grau de mobilització i protesta que avui es viu a Sant Joan. La

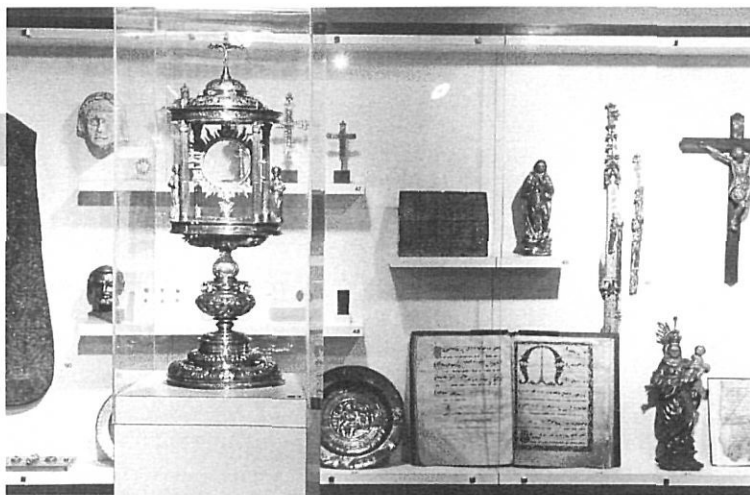
*El claustre del monestir:
punt d'accés al Museu
de Sant Joan
de les Abadesses*

crida feta per la parròquia, a través d'una recollida de firmes i l'edició d'unes postals reivindicatives, ha arribat a tots els veïns, que mai com ara no havien estat tan conscients del valor del patrimoni artístic del seu poble. Segons els responsables de la parròquia, en aquests moments s'han aplegat unes 3.350 firmes a favor del retorn de les peces. I és que els santjoanins, sense distinció de credo polític o religiós, no poden entendre els arguments que amb més o menys traça els venen del Museu Episcopal de Vic.

Aquests reposen substancialment en el fet que Sant Joan de les Abadesses féu donació de totes aquestes peces per a la col·lecció del Museu Episcopal de Vic. Sembla que a Vic posseeixen un document pel qual fou donat al bisbe Morgadas el Retaule de la Passió o Retaule de Sant Pol com a gratitud per la generositat del bisbe, que havia sufragat algunes obres a la parròquia. Els responsables del Museu Episcopal de Vic entenen que aquest document té una validesa inqüestionable i que, malgrat referir-se a una sola de les peces, de fet afecta també totes les

El Museu de Sant Joan de les Abadesses.

altres peces santjoanines que eren en dipòsit a Vic després d'haver viatjat a Barcelona, a l'Exposició Universal de l'any 1888. El document, un any posterior a l'esmentada Exposició, fou referendat, sempre segons el bisbat, pel rector de Sant Joan, l'alcalde i els obrers de la parròquia. Ara com ara la parròquia de Sant Joan no creu que aquest document tingui cap valor jurídic, per una sèrie de defectes de forma que creu que es poden demostrar amb una anàlisi detinguda.

Per afrontar aquest document considerat apòcrif, la Parròquia invoca unes paraules del mateix bisbe Morgadas, extretes d'una «Circular» publicada al Boletín Oficial del Obispado de Vich el 15 de juliol de 1889, que literalment diuen: «... más tarde pensamos establecer una sección de museo en San Juan de les Abadesas, rico ya en sus nobles palios...». Al bisbat accepten que aquestes paraules són verídiques, però les consideren una declaració d'intencions ad Kalendas Graecas (valgui l'expressió; noteu el «más tarde» episcopal, un adverbí temporalment molt indefinit). Aquest «más tarde» acaba per no arribar mai, i sembla quedar relegat quan l'any 1898 es

constitueix la Fundació de Dret Eclesiàstic del Museu Episcopal de Vic. Els seus estatuts, d'acord amb la lectura que en fa avui el bisbat, són taxatius: cap peça del Museu no pot ser venuda o traslladada. En aquest punt i en la unitat de la col·lecció, que es trencaria, s'agafen els responsables episcopals per negar a la parròquia de Sant Joan els drets que aquesta creu tenir sobre les peces objecte de polèmica.

Tot plegat un afer ben lamentable, en el qual per desgràcia hi ha implicades d'una banda coses tan respectables com les il·lusions legítimes i també els drets dels santjoanins, i de l'altra qüestions tan serioses i jurídiques com la propietat, a més de plantejaments que van des de la definició del que ha de ser un museu fins a qüestions litúrgiques i teològiques sobre si és més digne emmagatzemar els frontals d'altar que tenir-los integrats al culte.

Aquest cronista apressat i potser inexacte declina fer cap altre comentari que no sigui demanar diàleg i tacte, mentre maleeix amb el poeta Ovidi aquell dia en què, acabada l'Edat d'Or de la humanitat, els homes aprengueren els mots teu i meu.

MIQUEL SITJAR I SERRA

El pont de Sant Joan de les Abadesses.

